

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลเกะรอ

อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะรอ

อําเภอรามัน จังหวัดยะลา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรม คำสอนทางศาสนาเข้ากับชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะรอ ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจาก ชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตใน วงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. **สาขาเกษตรกรรม** หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และ เทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น
๒. **สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม** (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จัก ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อ เชลลอการนำเข้าสู่ตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรม และอื่น ๆ เป็นต้น
๓. **สาขาการแพทย์ไทย** หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้
๔. **สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
๕. **สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน** หมายถึง ความสามารถในด้านบริหารจัดการค้าการสะสมและบริการกองทุน และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตรา และโภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
๖. **สาขาสวัสดิการ** หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน คุณภาพชีวิต ของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม
๗. **สาขาศิลปกรรม** หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น
๘. **สาขาจัดการ** หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ทั้ง ขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่น ๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน ระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขา การจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล
๙. **สาขาภาษาและวรรณกรรม** หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท
๑๐. **สาขาศาสนาและประเพณี** หมายถึง ความสามารถประยุกต์และ ปรับใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนา ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณีบุญประเพณีประเพณีชาวนา เป็นต้น

ประเพณี/วัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลเกาะรอก
อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา

ประเพณี วัฒนธรรมของตำบลเกาะรอก เป็นการปฏิบัติที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เช่น วันอาชูรอ เมาลิด เดือนรอมฎอน การเอี้ยะตีกาฟ ๑๐ วันสุดท้ายเดือนรอมฎอน วันรายอิฎิ้ลฟิตรี อี้ฎิ้ลอัฎฮา ฯลฯ

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเกาะรอก อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา

๑. ด้านการเกษตร

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การทำนาแบบดั้งเดิม	นายรอมเซง เต็ง	๕๐ หมู่ที่ ๒

๒. ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ทอเสื่อใบจาก/ใบเตย	นางสาวสีดีหะวอ ประเปะ	๖๒/๑ หมู่ที่ ๗

๓. ด้านอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรและยารักษาโรค

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	กล้วยฉาบหักมุก	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	หมู่ที่ ๓
๒	ไอศกรีมโบราณ	นางสาวแมะกลือซง อารียู	๕๔/๑ หมู่ที่ ๔

๔. ด้านการแพทย์ไทย

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	แพทย์แผนไทย	นายแวยูนี หะรง	๔๘/๒ หมู่ที่ ๒
๒	นวดโบราณ	นายมะหะมะ อารียู	๓๑ หมู่ที่ ๔
๓	นวดโบราณ	นายอาแซ อารียู	๓๑/๕ หมู่ ๔

๕. ด้านศิลปกรรม

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ผ้าบาติก	นายมะหะมะ อารียู	๓๑ หมู่ที่ ๔
๒	ปัญญาสลัสด	นายแวหะมะ แวอีแต	๕๗/๓ หมู่ที่ ๔

๖. ด้านศาสนา วัฒนธรรม

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พิธีกรรมทางศาสนา	นายกอเซ็ง อาแด	๓๗/๑ หมู่ที่ ๔